

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Marijin veslar.

Ziblji me, ziblji ladjica moja
K cerkvici rajske Kraljice;
Vtrujeno srce išče pokoja
V družbi nebes Tolažnice.

Strasti viharji, oj kako silni
Meni veslarju pretijo;
Vali britkosti, oj! brezštevilni,
Tulijo in me topijo.

V svetni radosti čolnič ko plava
Čolnič srcá — se upéha,
V svetnem razkošju duša ni zdrava:
Mré mi v močvirju tû gréha.

K Tebi, le Tebi, morska vodnica,
Srce in duša mi sili,
V cerkvici svoji, rajska Kraljica,
S Sinčekom se me usmili.

Tu je zavetje sladko nebeško
V blagor nam zemskim veslarjem;
Tukaj pač zabim revo človeško,
Varen pred kužnim viharjem.

Torej me ziblji, ladjica moja
Tje do prestola Marije;
Tamkaj ni strasti ljutega boja:
Srčni mi mir tam zasije.

Radoslav Silvester.

Brezmadežne 50letnica in sv. leto Pija Xtega.

„Glej, sedaj je prijeten čas, sedaj so dnevi zveličanja“, te besede sv. Pavla, ki jih je pisal Korinčanom, veljajo popolnoma letošnji milostni dobi. Prijeten čas je letos, saj praznujemo znamenito petdesetletnico, odkar je bila Mati milosti razglašena za brez madeža spočeto in se je ta nauk uvrstil med verske resnice.

Dnevi zveličanja so napočili tudi še v drugem obziru. Sv. oče Pij X. je dne 2. svečana napovedal izvanredno sveto leto ravnanje se po starem običaju rimskih papežev.

Pred tremi leti smo bili deležni svetolletnih milosti. Bilo je tedaj redno sveto leto, ki se izza papeža Pavla II. ponavlja vsakih petindvajset let. A sedaj je izvenredno sveto leto.

Kakšno je to? Izvenredno sveto leto razpisujejo rimski papeži o posebnih znamenitih prilikah. Tako sveto leto je bilo tedaj, ko se je pričel vatikanski cerkveni zbor. Kadar preti vojna ali kuga ali kadar prihrumi preganjanje na katoliško cerkev, o takih in enakih prilikah odpira sv. oče duhovno zakladnico in objavlja svojim vernikom sveto leto. Zelo važna doba v cerkveni zgodovini je nastop novega papeža. Vseh oči gledajo nanj, kakor se ovce obračajo za pastirjem. Vsi blagosrčni kristijani žele, da bi novoizvoljeni poglavar modro vladal čedo Kristovo. A zato mu je treba podpore od zgoraj od Očeta svetlobe. Da bi si zagotovil božjo pomoč v svoji važni službi, zato se vsakokratni novi papež zateka do

priponočka, kateremu je obljubljen gotov vspeli: do molitve. On izpodbuja vernike, da naj bi pošiljali goreče prošnje dobrotnemu nebu, ki naj rosi obilen blagoslov na poglavarja sv. cerkve. Da bi kristijani tem vneteje molili zanj, zato objavlja novi papež kmalu po svojem zavladanju izvenredno sveto leto.

Ozrimo se na duhovne dobičke, ki nam jih ponuja sedanje sveto leto Pija X. Prvi dobicek so popolni odpustki, ki jih prejme, kdor v treh mesecih — za ljubljansko škofijo so odločeni meseci: veliki traven, rožnik in vinotok — obišče trikrat škofijsko cerkev, ako je v Ljubljani, ali župno ali glavno cerkev dotičnega kraja, kakor škof določi. Procesije niso zapovedane. Vsakikrat mora obiskovalec moliti v oni cerkvi za papežev namen; zadostuje ako izmoli petkrat očenaš, češčenamarijo, čistočetu in enkrat apostolsko vero. V teh treh mesecih naj se vsakdo en dan strogo posti, torej naj se zdrži tisti dan mesnih jedi in samo enkrat do siteda je. — V ta namen, da bi prejel sv. odpustke, mora naposled opraviti izpoved in sv. obhajilo. Kdor bi bil v tem času na daljnem potovanju ali na morju, naj izvrši navedene pogoje takoj, ko se vrne in zagotovljeni so mu popolni odpustki. Vsi izpovedniki, ki so potrjeni po škofu, smejo vsa od papeža naložena dobra dela, potrebna za prejem sv. odpustkov, razen izpovedi in sv. obhajila izpremeniti v druga dobra dela in sicer: redovnikom in redovnicam, tistim, ki imenovanih del nikakor ne morejo izvršiti n. pr. bolnikom; otrokom smejo izpregledati celo sv. obhajilo, ako ga še niso nikdar prejeli in niso še dovolj pripravljeni zanj.

Drugi dobiček ponuja sveto leto tistim, katere je zadela kaka cerkvena kazen ali jim teži vest kak papežu ali škofu pridržan greh ali bi radi izpremenili kako nepremišljeno storjeno obljubo v kako drugo dobro delo. V svetem letu imajo namreč izpovedniki večjo oblast nego sicer. Pooblaščen od sv. očeta odvezujejo za vest od vsake cerkvene kazni, naj si je pridržana škofu ali papežu. V svetem letu izpovedniki rešujejo izpovedance vseh grehov tudi takih, ki jih more sicer odvezovati sam škof ali papež, seveda se grešniku, ki se hoče znebiti takih grehov, nalaga primerna pokora. V svetem letu smejo izpovedniki izpreminjati obljube razen obljube vedne čistosti, vstopa v red in obljube sprejete od tretje osebe. Izpreminjajo jih v druga dobra dela.

Pomniti treba, da se odpustki sedanjega svetega leta vpriditi morejo tudi dušam v vica in da v tem času ne prenehajo drugi odpustki.

„Udeležimo se prav vestno podeleženih odpustkov — tako izpodbuja ljubljanski vladika svoje vernike oznanovaje jim sveto leto — sprejmimo vredno sv. zakramente, molimo, postimo se in delajmo pokoro zase, za vse grešnike, posebno za vse odpadnike od katoliške vere v naši škofiji, da se izpolni veliko upanje, katero stavijo sv. oče na ta sveti čas po dobroti brezmadežne Device. Upajo namreč, da se mnogi odpadniki povrnejo nazaj k Bogu Jezusu Kristu in da v krščanskem ljudstvu zopet vzcvete ljubezen do čednosti in gorečnost za pravo pobožnost. Saj se je v teku petdesetih let, odkar so Pij IX. nauk o brezmadežnem spočetju Device Marije razglasili za verski nauk, preobilo nebeških milosti razlilo na našo zemljo; zakaj ne bi v prihodnosti pričakovali še večjih milosti!“

A. B.

I. nedelja po Binkoštih.

(Praznik psv. Trojice.)

In kršćujte je v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

(Mat. 28.)

Še le zadnja leta je zamrl na poljski zemlji star, sivolas škof. Možu — ki je dobro vedel, kaj so bogoslovci in kako velika odgovornost mu je na njihovi izreji — je bil počitek in veselje mu je bilo, da je prav pogostokrat prihajal v bogoslovišče do njih prepričevati se, kako kretajo v svojih učnih sobah; kateri napor in kaka razvedrila so jim najljubša; kako in za katera poslanja vsacega njih porabi najbolje, ko je za kratko dobo odredi kakor mlade dušne pastirje med svet. Ti, za vse blago vneti prihodnji svečeniki so pa tudi kar hrepeneče pričakovali njegovih obiskov. Nikoli ni namreč odhajal brez najdobrohotnejših opominjev; nikoli, da bi jim blagodejne luči ne bi bil zažgal na pot njihovega važnega prihodnjega delovanja.

A kar jim je govoril nekokrat, to pa jim je bivalo za ves čas duhovskega delovanja najživahneje v spominju. Rekel jim je namreč: Ko se zaznamenujete s sv. križi, sinovi, delajte velike križe, ker velik je tudi hudobni duh. Ta nauk so izpolnovali sami in ga nesli potem na vse kraje po deželi in še danes menda ljudstvo te škofije dela prav velike križe v spominj te resnice, kako velik da je hudobni duh.

Sama na sebi, dragi, nas spominja današnja nedelja psv. Trojice znamenja sv. križa. Saj z nobenim znamenjem ne proslavljamo tolikrat sv. Trojice kakor uprav znamenjem sv. križa. Če mislim le samo najpotrebnejših kristijanovih molitev — jutranje, večerne, pred in po delu, pred in po jedilih — sklepati smem, da slednji dan narediš n. pr. najmanj 14 križev. Tolikrat, dragi, sv. Trojico proslavljaš na dan sv. križi ti, ki opravljaš le malo število, le najnavadnejše število molitev. Koliko križev pa oni, ki moli veliko in pogosto!

Brezdvombeno nam bo v prid, če premislimo to uro: ob katerih prilikah nam je splošnja navada, da delamo sv. križ ter počastujemo s tem sv. znamenjem ob enem psv. Trojico.

*

Sv. križ delamo tako, da si na čelu s palcem desne roke naravnost od zgoraj doli in potem v sredi črez od leve na desno zarišemo črtici, kojih vsaka je n. pr. dolga toliko, kolikor je čelo visoko ali so usta široka. Tem istim načinom se znamenujemo čez ustnice in na prsih.

Tako smo učinili prav za prav 3 križčke; vendar pa imenujemo te 3 križčke sploh le en križ.

Kedaj torej imamo bogoljubno navado se prekriževati?

Znamenje sv. križa ti je, dragi, prvi čin, ko se zjutraj prebudiš iz spanja. Božja milost te je čuvala v tem brezzavestnem stanju, ki je vsekako vsaj na pol podobno umiranju. Ni mi treba dokazovati, da se prav izražam govoreč: vsaj na pol podobno umiranju. Koliko se jih namreč vleže čisto zdravih in se jih ne dvigne nikedar več, in to

ne le starejih; tudi čisto mladih. Li ni potem tako krepilno spanje vendar le v resnici na pol umiranje? Ni li torej prvi dnevni čin — sv. križ — neka sila vmestna zahvala Trojedinemu napram, da krepeč se in speč nisi obnemogel in zaspal za vedno?

Če imaš priliko po jutranji molitvi stopiti do sv. maše v cerkev — tudi ob delalnikih to mislim — ni li prvi čin v cerkvi ob kropilniku sv. križ? In kolikrat se ti ponavljajo križi ob daru sv. maše. Ko pa sopet zapuščaš sv. kraj, ne stopiš li do blagoslovljene vode ter se sopet znamenjem sv. križa z njo pokropiš proseč sv. Trojice: naj bi te vsaj pred neprevidnimi in velikimi nesrečami tega dne sprejela v milo varstvo?

In če začennaš svoje dnevno delo — bodi si že poklica katerega koli — ali ti ni njega začetek sopet sv. križ? Ni li sv. križ in klic do psv. Trojice prav kakor neka zastava, da tako tvoje dnevno delo dokonča srečen vspeli?

Če se vsedeš do svojega obeda ali že sam ali v družbi — ne začennate li to telesno krepilo s pogledom gori do Očeta vseh dobrih darov, brez kojega radodarne roke bi nam tu na zemlji življenja ne bilo tudi niti eden dan? — Ali ti ni to še prav posebno važno in izgleda polno opravilo v tem slučaju, če načeluješ drugim kakor hišni oče ali hišna mati? Svojim otrokom in svoji družini moraš prav v prvi vrsti biti tisti učitelj in tista učiteljica, ki jim dovedeš do uma to resnico — da ne prejemajo hrane iz tvoje roke; ne iz tiste tvoje roke namreč, ki sploh ničesa nima: ki jo polni le božja dobrota?

Koliko pa ti pride po dnevu na vrsto raznih dejanj, koje naj začenna ali spremlja spominj na psv. Trojico — znamenje sv. križa?

Ti ni le sv. križ v kateri si bodi nevarnosti ali izkušnjava tisto mogočno sidro, ki zapiči barko tvojega življenja v najgotovejo trdino sredi viharjih morskih voda?

Ne položiš li, krščanska mati, svojega otročiča, ko ga devlješ spat, v posteljico znamenjem sv. križa govoreč ob takem svojem bogoljubnem dejanju najsveteja imena: Oče, Sin in sv. Duh? Kolikrat ima tudi

njegova zibelka na končnici naslikano prav božje oko v triogelniku, kar je znamenje psv. Trojice.

Nimaš li navade, hišni gospodar, da zahtevaš, naj se blagoslovljeno vodo — ki jo imaš ob vratih — vselej, kadar gredo iz hiše, pokrope tvoji otroci in tvoji podložniki, da se jim vrši ta izhod v tistem imenu, v kojem naj jim bode sopet prihod: v imenu trojedinega Boga? In to vselej — kadar gredo iz hiše v šolo; na daljnje delo ali celo v cerkev do sv. zakramentov — morda zakramentov kakor je sv. birma, ki se deli le enkrat ali najsvetejši zakrament, ki ga gredo prejet morda prvokrat — ali pa kadar si že v poznejem življenju?

Ali te niso, draga mati, poučili že dolgo v črni zemlji počivajoča tvoja mati, da naredi z nožem znamenje sv. križa čez hleb preden začneš družini rezati kruha? Ti ni li takrat vselej pred očmi, da še danes čuva nad nami tisto pomnožujočo roko Trojedini, ki je po svoji 2. osebi nasitil v puščavi vse ljudstvo in včini, da je ostalo več kruha po delitvi, nego ga je pred delitvijo bilo?

In ko ti zapuša ljubljena hči rojstno hišo, da poda ženinu svojo zvesto roko do groba — stopi ti, draga mati, pred dušo ta bridka zavest, da jej od slej ne boš več ti prva oseba, nego le druga. V tej opravičeni žalosti si poiščeš tega veselega tolažila, da je tok človeške družbe od nekdaj bil tak in da ostane. Mi se ločujemo in zedinjujemo na svetu. Moč ob tej ločitvi ti pa zopet deli tisto svetotrojiško znamenje, ki je nevesti narejaš na jasno čelo proseč, da bi težke skrbi zakonskega poklica ne zaoblačile prekmalu njega jasnote — kar bi bilo škoda: tako zelo škoda njej in pa tebi.

In zvečer! Zvečer se pa križem sopet podajaš v božje varstvo kakor si bil vstal v znamenju sv. križa — podajaš se v počitek s prav velikim križem: ker velik je hudobni duh.

* * *

To, dragi, nekaj prilik, kadar in kako znamenujemo sebe in druge znamenjem

psv. Trojice — sv. križem v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

Bodi nam torej to znamenje, sv. križ, spremljevalec, tovariš in čuvar od zibeli do groba.

Kadar bode pa na tvojem, na mojem grobu — upajva tega — tudi stal kedaj sv. križ — takrat še naj to sv. znamenje — akopram tiho — vender le glasno pridiguje vsakega memohodečemu, kako zvesto je bilo najino zaupanje na 3 božje osebe v vsem najinem življenju in kako naj bo to sv. križevo znamenje vsakemu memogredočih bodrilo, da jim tisto upanje polni njihova hrepeneča srca, kakor je je polnilo nama: upanje na psv. Trojico. Amen.

Srčna Tirolka.

Slavno znano je junaštvo pogumnih Blejk, ki so leta 1813. trikrat zapodile Francoze, ko so hoteli oropati cerkvico Matere božje na blejskem otoku. Podoben čin srčne deklice nam navaja zgodovina tirolskih bojov za svobodo domovine. Junakinji, ki se je leta 1887. srčno vzprotivila Francozom, je bilo ime Katarina Lanc-eva. Porodila se je dne 21. kimalca 1771 pri sv. Vigilu v Eunebergu na Tirolskem. Njeni stariši so bili najemniki. Zgodaj so jo dali služiti v Spinges, kjer je ostala dvanajst let. Bila je čvrsta, ponosita, vesela deva, a tudi istinito pobožna. Junaštvo, ki se je poslavlila ž njim dne 2. malega travna 1787, je bilo sad njene pobožnosti. Ona sama je molčala o tem in še le kakor priletna starka je razodela nekatere spominje na to. Iz njenih izjav posnemamo tole: Ko so po zmagovitem boju za spingeško pokopališče sovrane čete dalje drle, da bi prišle Tirolcem za hrbet, zaradi česar so strelci groblje in mestece Spinges ostavili odtegnivši se na spingeške travnike, ostala je Katarina sama na pokopališču. Pogumno je stopila pred cerkvena vrata in nastavila proti prihajajočim Francozom senene vile. Čude se gledali so sovražniki nekaj časa junaško deklo in potem odšli ne storivši ji nič žalega. Grob srčne braniteljice cerkve in pokopališča krasi kamen s pomenljivim napisom. Spomenik so ji postavili tudi v rojstvenem kraju pri Sv. Vigilu. Sedaj je dovršil umetnik Ed-

mund Klatz krasno soho predstavlja-
jočo prizor, ko je Katarina Lanc-
eva odbila z vilami, pred cerkve-
nimi vrati stoječ, sovražnin napad.

Kdaj dobé naše zmagovite
Blejke podoben spomenik? Zaslužila
bi ga pač junaška mati Frjanova!

L. P. C.

Zatrite nekdanje cerkve in kapele ljub- ljanske.

10. Cerkev sv. Jožefa.

(Dalje.)

Kakšna je bila zunanja podoba cerkve
sv. Jožefa in kako so jo zidali.

Ljubljanski deželni muzej hrani veliko oljnato
sliko, ki nam predstavlja cerkev sv. Jožefa, ka-
koršna je bila v drugi polovici 18. stoletja. Pre-
prosto pročelje s štirimi lisenami kaže v gornjem
loku sliko božjega očesa. Nad lokom je zapičen
križ. Med skrajnima lisenama tičita v dolbinah svet-
niška kipa. Brezurna zvonika z zvončastima, čebu-
ljastima strehama in z dvoprečnima križema na
vrhu stojita ob pročelju. Na desni se širi cerkev v
mrtvaško kapelo; s strehe kapeline se dviga smrt
vihteča v roki koso, kakor da bi pretila Ljubljan-
čanom: vse vas pokosim! Cerkevno pročelje je
gledalo na sedanjo Dunajsko cesto. Tik cerkve
na levi so bila vrata v samostan, ki se je na se-
verni strani dotikal svetišča sv. Jožefa.

Tudi Valvazor nam je ohranil na sliki ljub-
ljanskega mesta podobo diskalceatske cerkve iz
prve njene dobe, ko še ni imela zvonikov dozi-
danih, nego samo nadstrešen stolpič.

Kdaj so zgradili diskalceati
cerkev sv. Jožefa? Ko so se bili srečno
rešili iz Jame in si kupili selišče na Ajdovščini
v ljubljanskem šentjanževem predmestju, bila je
prva skrb njihovemu vikarju o. Arzenu a s. An-
tonio, da je dal postaviti tamkaj leseno kapelico.
Dne 3. velikega srpana 1653 se je prvokrat brala
v njej sv. maša.

Da se je skromna deskata kapela sčasoma
umaknila krasni zidani cerkvi, zato gre zasluga
v prvi vrsti knežji rodbini Eggenbergov.
Tedanji načelnik njen knez Ivan Anton Eg-
genberg je naklonil diskalceatom tistih 8000 gld.,
ki jih je bil njegov oče Ivan Urih v svoji

oporoki leta 1634. volil za ustanovitev prosjaškega
samostana v Ljubljani ali v Gradcu. Temu volilu
je še sam dne 12. velikega travna 1645 primaknil
prav tolikšno svoto v isti namen. Ustanovnik ni
obremenil menihov z nobeno dolžnostjo; a dis-
kalceati so se skazali sami hvaležne Eggenbergom.
Njihov generalni vizitator je leta 1654. ukazal, da
naj opravljajo za svoje knežje dobrotnike vsak
mesec po eno sv. mašo. Maševali so za Eggen-
berge tudi o kvaternih tednih. Ti so se tudi poz-
neje večkrat spominjali diskalceatov in njihove
cerkve. Knez Ivan Seifried Eggenberg
jim je podaril leta 1677. za zgradbo 400 gld.,
leta 1690. zopet 500 gld. Ko je bil deželni glavar,
koristil je mnogo diskalceatom, ker jim je dajal
razne kaznine.

Poleg denarnih prispevkov je dohajalo dis-
kalceatom tudi gradivo v dar. Leta 1654. je uka-
zal cesar na njihovo prošnjo deželnemu vicedomu
grofu Frideriku Attems, da naj izroči diskal-
ceatom iz vicedomskih gozdov 260 večjih in manj-
ših debel za cerkev in samostan.

Zidanja cerkve so se lotili bosonogi
avgustinci leta 1657. O prazniku presv. Trojice
dne 22. velikega travna i. l. so položili temeljni
kamen svetišču sv. Jožefa. Na to svečanost
so povabili cesarja, ki je pooblastil de-
želnega glavarja, da naj ga namestuje,
diskalceatom pa je poklonil 300 gld. O tej zna-
meniti priliki se je sešla domalega vsa Ljubljana
in ljudstvo z okolice na Ajdovščini. Bil je navzoči
mestni magistrat, višje in nižje plemstvo, de-
želni glavar, ki je v cesarjevem
imenu položil temeljnik na kraju
odločenem za veliki oltar. Temeljni kamen je
nosil tale napis:

Av. + A. M. D. G. — B. V. Mariae, SS.
Josephi — Augustini, Sebastiani, Rochi, — Wolff-
gangi, M. Magdalenae et — Barbarae honorem
— Fundata est Ecclesia FF. — Discal. Ord: S.
Augustini — Civit. Labaci, Provinciae — Car-
nioliae.

Rev. + Anno Salutis — M.DC.LVII. —
Pont. Max. Alexand: VII. — Ep. Lab. Ottone
Friderico Com. — à Buchaim. Loco Sac. Caes.
Maj. — Ferdinandi III. Seren: Domus — Austr.
Fxccl: D. D. Wolffgan. — Com. ab Aursperg
Capit. — Provinciae.

Slovenski prevod tega napisa slove: Na
večjo čast božjo, bl. Device Marije, ss. Jožefa,

*Ans. poročila 1657. po prvotni diskalceatski šbepijstvi dvorjanske, da smajo nabo njeno zapleniti, ni ale bi se pri otpruili
dvanostni ot pi. 9/6 1657. jim pi. bila ozrje dvorjanske, druga poročila zaradi načelnihov za njej odbito (Prot. 9. list 1386)
Zati poročila, da bi nrali tudi poročila vrti, si zgradbo samostana zamenjati svoje njive z Bienenpergova. Škof je le odne at.
skopil konjs konja v poročila 9/6 1657. (ib 1399).*

Avguščina, Roka, Volbenka, M. Magdalene in Barbare je vtemeljil cerkev bratov diskalceatov reda sv. Avguščina v ljubljanskem mestu v pokrajini kranjski leta zveličanja 1657. za papeža Alesandra VII., škola ljubljanskega Otona Friderika grofa pl. Buchaima namesto svetega cesarskega veličanstva Ferdinanda III. iz prejasnega doma avstrijskega prevzvišeni gospod Volbenk grof pl. Aursperg, deželni glavar.

O polaganju temeljnega kamena je dovolil škof Oton Friderik diskalceatom, da smejo nabirati darove za cerkveno zgradbo in sicer na posebno knjižico. Na prvem mestu je bil zabeležen v njej cesarski dar sto zlatnikov, takoj za njim dar deželnega glavarja: 210 zlatnikov. Oglašali so se mnogi dobrotniki z večjimi in manjšimi prispevki; a stroški so bili preogromni. Nedozi davši cerkve so prenehali diskalceati leta 1661. z delom. Prosili so mnogokod, a nahajali so pogostoma gluha ušesa. Leta 1671. so potrkali pri vladi, da bi jim odstopila mestno vtrdbo (Bastei) pred vicedomskimi vratmi, ki je čezdalje bolj lezla narazen. Okoristiti so se hoteli s kamenjem in drugim porabnim gradivom za cerkev; ali njihova prošnja je bila odbita.

Diskalceati so zašli tedaj v nemajhino stisko. Nekaj nedotakljivih glavnic so imeli naloženih pri deželnih stanovih, a ti jim že precej let niso izplačevali obresti. Ko pa je leta 1675. zopet jel teči ta vir, lotili so se naši menihi iznova zidanja cerkve. Meseca prosinca i. l. so se jeli pogajati s stavbenikom Karolom Jakobom Finalom, ki pa je kmalu nato umrl v Karlovcu. Namestu njega je prevzel delo stavbenik Frančišek Rosina zavezavši se, da bo odgovoren za slehno skodo. Diskalceati mu bodo dajali vsak dan, kadar se bo vršilo zidanje, torej razen nedelj in praznikov po četrtn krone. Pač so se veselili bosonogi menihi jeseni leta 1675., ko je bila po tolikem omečevanju njihova cerkev pod streho in ob njej na pol zgrajen zvonik.

Leta 1677. so obokali del cerkve. Obokanje glavne ladije in stranskih kapel so dovršili dve leti pozneje, stukaturna dela pa leta 1680. Namestu Rosine je vodil izza leta 1677. zidanje stavbenik N. Marcelli.

Cerkve sv. Jožefa z njenimi tremi poglavitnimi oltarji vred je slovesno posvetil na tiho nedeljo dne 28. sušca 1700 ljubljanski škof Žiga Kristof grof Herberstein vprčo ve-

likega dobrotnika diskalceatov deželnega glavarja kneza Ivana Antona Jožefa Eggenberga. Spomin na to slavnost sta oznanjala kronografiška napisa pod korom vrh kamenitih stebrov. Na desni strani cerkvenega vhoda se je bralo:

EreXere hoC opVs CeLslssIMl
PrInClpes ab Eggenberg, atqVI Anto-
nlVs IosephVs ConseCraIt CVraVlt.
Na levi je stal napis:
In DoMlnlCa qVarta post phase
ilXa eXtat hVIVs soLeMnltaItls
InstltVtlo.

Prvi letokaz je velel: Vstanovili so to zgradbo prevzvišeni knezi Eggenbergi, Anton Jožef pa ji je oskrbel posvečenje; drugi pa: Četrta nedelja po veliki noči je odločena za spomin te slavnosti. — Škof posvečevalec je namreč dne 15. malega travna 1700 ukazal, da naj se praznuje o b l e t n i c a p o s v e č e n j a cerkve sv. Jožefa vsako leto četrto nedeljo po veliki noči.

(Dalje pride).

Začetki krščanstva na Japonskem.

(Dalje.)

24. O d m e s t a d o m e s t a.

Vrli, na smrt obsojeni redovniki in njihovi tovariši so dalje časa tičali v temnici. Naposled so jih tirali pogani na trg stolnega mesta Miaka. Tamkaj so vsakemu izmed njih odrezali kos levega ušesa. Junaško so pretrpeli to muko. Mladi tretjerednik Tomo Duisko je dejal rablju, ko mu je odčesnil levi uhelj: „Dobro se napij krščanske krvi, in ako je hočeš še več, odreži mi še desno uho.“

Mučenikom so zvezali roke na hrbtu, naložili jih na sedem voz in jih prepeljavali najprej po ulicah glavnega mesta, potem pa še po drugih japonskih mestih, da bi se njihova sramota razglasila po raznih pokrajinah in da bi bili vsemu ljudstvu za svarilni zgled. Pred vsakim vozom je korakal birič, ki je razglašal, zakaj so bili ti ljudje obsojeni na smrt; zato namreč, ker so navzlic cesarjevi prepovedi oznanovali vero krščansko.

Odvsakod so vreli ljudje vkup, kristijani in pogani. Prve so morali odganjati rablji, ker so se

vsekakor hoteli pridružiti mučenikom in iti ž njimi na morišče. Vsi solzni so se čudili kristijani njihovemu junaštvu in vztrajnosti. Pogane je gnala do nenavadnega vozovlaka radovednost, nekatere pa tudi želja, da bi oteli kakega obsojenca.

Nekemu možu se je zasmilil dvanajstletni Ludovik Ibarki, pa mu je zaklical: „Rešim te, ako se odpoveš svoji veri.“ A na morišče tirani deček je odločno zavrnil pogana: „Ti — ti bodi kristijan, ker sicer se ne moreš vzveličati.“

O. Peter Krstnik in njegovi tovariši so potoma na vozech propovedovali sedaj v španjskem sedaj v japonskem jeziku in potrjevali prihitevse kristijane v veri.

25. Smrt na križu.

Na sv. Agate dan so dospeli mučeniki v Nangasaki. Mestni poglavar je bil ukazal prejšnji večer, da se pod smrtno kaznijo nihče ne sme geniti iz mesta. Zato je zastražil mestna vrata.

„Že gredo“ — zagnali so zdajci glas po mestu in kakor silen hudournik je zagrmela nepregledna množica ljudi do mestnih vrat, prodrla stražo in hitela obsojencem naproti.

Za njimi sta skrivaje prišla dva jezuita: o. Pesji in o. Rodriguez, da sta podelila ujetnikom zakrament sv. pokore. Očetje frančiškani so se izpovedovali med seboj. Sv. obhajila niso mogli prejeti, preveč se je mudilo rabljem.

Blizu mesta Nangasakija se dviga gora — japonska Golgota, morišče, ki je pilo potoke krščanske krvi. Dne 5. svečana 1597 se je pomikala na to sveto goro iz mesta čudna procesija. Množicam, ki trumoma spremljajo ta izprevod, se bere pomilovanje na obrazih. Sredi rabljev korakajo krščanski ujetniki, a tako naglo, da jih biriči komaj dohajajo. Kaj jim je pospešilo korake? Nagel jim je hod in radost jim sije z obrazov, ker jih prešinja zavest, da skoro sprejmo krono mučeniško in se združijo s Kristom. Zmagoslavna pesem, hrepeneča po nebesih, vre iz njihovih ust.

Na gori je bilo pripravljenih šestindvajset križev. Položili so jih na zemljo v vrstah. Srednjih šest je bilo namenjenih frančiškantom, po deset na desni in na levi pa drugim mučeniikom. Vrh vsakega križa je bilo zapisano ime obsojenca, za katerega je bil narejen. Japonski križi so imeli v spodnjem delu za podnožje pri-

trjen križec, sredi pa nekako sedlo, da je mogel križani sestiti nanj.

Prva sta dospela na goro strežnik Anton in tovariš Ludovik. Vsa srečna sta bila, ko sta zagledala križ. Ali sedaj ju je čakal poslednji boj.

Pristopili so stariši Antonovi in ga nago-varjali, da naj si reši življenje. Zlasti mati je silila nanj jadikovaje, da naj vsaj sedaj še ne umrje za sveto vero nego pozneje, ko odraste. Toda vrli Anton se upre njeni želji, češ da se nikakor noče odpovedati sveti veri, nego hoče umreti zanjo. Ako bi ji postal nezvest, bil bi ostuden odpadnik in kriv, da bi se neverniki norčevali iz svete vere.

Ludovika je izkušal premotiti sodnik. Predno so ga privezali na križ, jel se mu je prilizovati obetaje, da ga vzame k sebi za sina in ga priporoči cesarju, ako odstopi od vere. A ta ponudba je bila brezvspešna. „Zelo nespameten bi bil — odgovori mu deček — ko bi pustil večne obljube za časne, ki kmalu izginejo, one nebeske pa nikdar. Kar mi obetate, dobim z o. Petrom Krstnikom.“ Sodnik je poizkusil še enkrat. Dejal je dečku, da samo njemu ponuja vladarjevo milost. Ali tudi to mamljenje je premagal Ludovik odvrnivši: „Da veste, kako malo se zmenim za vaše obljube, vam rečem, da se ne odpovem sveti veri tudi ne, ko bi mi zapovedal sam o. Peter Krstnik, ker grem v nebesa.“

Rablji so urno izvršili delo. Privezali so mučenike na križe. Drugega za drugim so dvignili kvišku in zasadili v zemljo. Grozan prizor! Šestindvajset junakov visi med nebom in zemljo. Krog njih je straža, za njo neštivilna množica gledalcev. Kaj so čuli? Poslednjikrat je pridigal Pavel Miki. Z vzvišene pridržnice, skriža je ta nevstrašeni misijonar poslednjikrat oznanoval sveto vero zatrjevaje, da ni druge poti v nebesa, negotista, ki hodijo po njej kristijani. Po Kristovem zgledu odpušča s tovariši vred cesarju Taiko Sami in vsem sovražnikom in želi, da bi vse Japonsko spoznalo pot resnice in pravice. Naposled se je obrnil k sokrižanim izpodbujaje jih k vstrajnosti.

Blizu o. Petra Krstnika sta visela dečka Anton in Ludovik. Prvi je komaj čakal, da bi mu ukazal o. Peter zapeti 112. psalem, kakor mu je

bil naročal grede na morišče. Vide, da čaka zastonj, vpraša: „Častiti oče, ali se ne spomnite, kaj ste nama rekli potoma, da naj zapojeva psalem: „Hvalite, otroci, Gospoda! — ko bova visela na križu? Ali naj začneva?“ O. Peter Krstnik ni odgovoril; bil je zamaknjen tedaj. Anton in Ludovik pa sta jela prepevati tako lepo in milo, kakor morejo peti samo angelji. Naposled je zapel tudi o. Peter zahvalnico Zaharijevo: „Hvaljen bodi Gospod Bog Izraelov . . .“

Vojaki so stopali od križa do križa in slehrnega mučenika prebodli z dvojnimi kopjem od boka do rame.

„Jezus! Marija!“ se je razlegalo s križev, potem pa so se povešile glave umirajočim in šestindvajset junaških duš se je dvignilo v nebeške višave.

Gledalci so prodrli skozi stražo in hiteli h križem. V robce so prestrezali kri, ki je curkoma lila z višave in si odrezavali v spomin kosce obleke umorjenih kristijanov.

(Konec pride.)

P. B.

Zrnje.

Sveta načela. (Iz spisov kardinala Manninga.) Ne razodevaš ponižnosti in še manj velikodušnosti, če praviš: „Ako morem biti le zveličan, bom zadovoljen“. Naše zveličanje nam ni poslednji namen v življenju, temveč slava božja, in ako s a m o po tem hrepenimo, da bi bili končno zveličani v slavo svojemu Odrešeniku, utegnemo še pogubiti svoje duše.

Najvišje težnje so mnogokrat združene z najslabotnišimi naravami. Naša naravna slabost se trese, kadar nam je volja neupogljiva. Jezus v smrtnem boju je izgled, kaj mora prestajati, kdor Bogu zadostuje za svoj greh; in kaže nam, da naša pokorščina ali naša žrtev ne izgubiva svoje popolnosti, ako nam povzroča trpljenje.

Gojimo veliko ponižnost in veliko upanje. Preveč ponižni ne moremo biti in tudi ne moremo preveč upati . . .

Ponižnost ne more biti nikoli potrta, dokler ima upanje, in upanje ne more biti nikdar predrzno, dokler ima ponižnost.

(Dalje pride.)

Filaret.

Za sveti križ. Pred malo časa je nastopila pred sodnijo v Parizu branjevka za pričo, ki se je odlikovala po svojem poštenju in srčnosti in je bila pri ljudeh močno v čislih. Iz soban iste sodnije so pa uprav poprej odstranili križe, ne da bi bili čakali okrožnice justičnega ministra. Ko jo je pozval predsednik sodišču, naj zato roko dvigne za prisego, da bode izpovedala resnico, vso resnico — vzkliknila je vrla žena: „Prisežem naj in roko dvignem, gospod sodnik? Pred kom? Pred vami? Pa tu moram že prositi, v tem oziru vi niste več nego jaz.“ Nato je segla po kronico v žep ter z vso dostojnostjo, ki gre temu sv. činu dvignila križček ter rekla: „Tu, gospod sodnik, ta, pred katerim edino se more priseči, in pred njim prisegam, da izpovem resnico, golo resnico in celo resnico.“ Na to ponosno izpovedanje vere je navzoče občinstvo zaploskalo z rokami tej v dotičnem mestnem oddelku radi njene odločnosti sploh znani prodajalki jestvin. A tudi med francoskimi sodnijskimi advokati se kaže ogorčenje radi odstranitve križev iz sodnih dvoran. Da, celo verni protestantje ne gredo Combesove poti in so se izrekli za križe.

Župnik Alojzij Kummer.

Število na Francoskem zatrtih redovnih šol je velikansko. Vlada je ukazala zapreti 13.000 javnih ljudskih šol, ki so jih vodili uradoma nepooblaščen redovi. Zatvorili so 12.000 zasebnih šol, med katerimi je bilo 2000 deških šol z 200.000 učenci in 10.000 dekliških šol z 1.000.000 učenkami. Redovniki so bili voditelji 152 srednjih šolam. Teh so 20 popolnoma zatrli, druge pa so izročili svetnim duhovnikom. Po najnovejši postavi zapro še krog 4000 šol z 405.000 gojenci. — Škoda, da vrla Francoska plača ta veri sovražni korak svojih sedanjih postavodajalcev. Škoda, ker le malokatero ljudstvo je simpatično tako kakor francosko.

K. B.

Popravek.

V poslednji številki „Danice“ stoj na str. 151. letnica 1651, ne pa 1551.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrto leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.